

Et digitalt medielandskab med stærkt dansk indhold

- DI's mediepolitiske positioner

Digitaliseringen finder sted i alle dele af vores samfund. Den påvirker alt, lige fra måden vi diagnosticerer sygdomme i vores sundhedsvæsen, over måden vi bekæmper klimaforandringerne, til måderne hvorpå vi skaber, formidler og oplever kunst. Medieverdenen er muligvis et af de områder, hvor den digitale forandringskraft har været stærkest, og hvor den har haft den største betydning for brugere, virksomheder og for den demokratiske samtale.

Traditionelle værdikæder er under opbrud. Gamle indbringende forretningsmodeller erstattes af nye. Medievirksomheder bliver til teknologi-virksomheder, og teknologi-virksomheder bliver til medievirksomheder. I den anden ende sidder kunderne, som får deres liv beriget af nye innovative og personaliserede digitale produkter.

Forandringerne i mediebranchen (tv/film) har paralleller til de forandringer, avisbranchen oplevede for år tilbage. Tv-distributørernes produkter (tv-pakkerne) er under stort pres fra nye digitale aktører, herunder ikke mindst de internationale streamingtjenester, og i al væsentlighed internationale on demand-udbud. I de forgangne år er udbredelsen af tv-pakker således faldet, mens abonnementstallet hos streamingtjenesterne stiger støt. I 2015 havde 90 pct. af husstandene i Danmark en tv-pakke (betalings-tv-produkt), hvilket i 2020 var faldet til 74 pct. og ved en fortsættelse af udviklingen vil dette tal være 54 pct. i 2026.

En afledt effekt af digitaliseringen og de manglende salg af tv-pakker er, at finansieringen af det danske indhold kan komme under pres. F.eks. er finansieringen af den audiovisuelle branche (kommercielle tv-stationer, produktionsselskaber, kunstnere og journalister) via de såkaldte retransmissionsafgifter faldende og vil indebære et økonomisk hul i finansieringskæden til den nationale produktion af dansk kvalitetsindhold. Danske produktioner er vigtige for Danmark som lille sprogeområde og

kulturnation samt for det danske kulturforbrug og dermed de danske kulturerhvervs muligheder for skabe omsætning.

En anden afledt effekt er, at den kommercielle infrastruktur via tv-distributørerne, som historisk har sikret, at DR og andet public service-indhold kom bredt ud i befolkningen, vil blive svækket således at færre danske husstande på denne vis får adgang til det indhold, som Folketinget via medieforliget definerer som public service-indhold (DR, TV 2 hovedkanalen, TV 2 regionskanalerne, Lokal-tv, Folketingskanalen, døvetolkning mv.).

Som alle andre brancher skal mediebranchen omfavne de muligheder, der er med teknologi. Muligheder for at skabe vækst og muligheder for at bringe bedre produkter på markedet til gavn for brugerne og samfundet. Men vi skal også være klædt på til at håndtere de udfordringer og dilemmaer, medieudviklingen også rummer.

Det er vigtigt, at vi diskuterer, hvordan vi kan være med til at styre udviklingen - ikke mindst på det danske marked, som udsættes for et markant pres af nye udenlandske tilbud og aktører, som definerer forretningsmodellerne og sætter nye standarder for innovation og digital forretningsudvikling, men også for etik og kvalitet.

I DI tror vi på, at vi kan skabe et digitalt medie billede, hvor brugerne oplever et mangfoldigt udbud af dansk kvalitetsindhold, og hvor de digitale muligheder styrker de danske kulturerhverv og den demokratiske samtale. Men det kræver, at vi tager styring og sætter vores præg på forandringerne – kommercielt, etisk, værdimæssigt og demokratisk.

Vi skal diskutere, hvilke rammevilkår der er behov for, så vi med den digitale omstilling af mediebranchen også oplever en styrkelse af det danske kvalitetsindhold, forbedret beskyttelse af børn og unge og bedre demokratiske samtaler.

Mediepolitiske positioner

Som indspil til de kommende mediepolitiske forhandlinger har DI har indkredset en række initiativer, som har til formål at sikre en ansvarlig digital omstilling af det danske medielandskab og de danske kulturerhverv.

1. Kulturbidrag fra streamingtjenester målrettet dansk indholdsproduktion

Streamingtjenesterne skal i højere grad end i dag bidrage til at opretholde og styrke økosystemet omkring dansk indholdsproduktion, som er centralt for dansk film, tv og kultur.

- DI foreslår, at streamingtjenester pålægges et kulturbidrag i form af en afgift på 5 procent af deres omsætning / abonnementssalg i Danmark. Det vil indbringe ca. 60 mio. kr.
- DI foreslår desuden, at afgiftens provenu skal gå til en pulje, der kan søges af danske produktioner.
- Mindre streamingtjenester med en årlig omsætning på under 15 mio. kr. skal fritages, jf. EU-kommissionens ”Guidelines on the revised Audiovisual Media Services Directive – Questions and Answers” af 2. juli 2020.
- DI foreslår også, at reguleringen udformes, så udenlandske streamingtjenester reelt bliver underlagt samme markedsvilkår som nationale streamingtjenester for at sikre level playing field.

2. DR’s rammevilkår og public service-opgaver

DI støtter op om de beslutninger, der er truffet om vilkårene for DR i den tidligere medieaftale, herunder DRs reducerede økonomiske ramme, idet det skaber en bedre balance mellem offentlige og private aktører

- For at skabe større konkurrence og en bedre balance mellem offentlige og private aktører foreslår DI, at kravene til DRs brug af eksterne producenter skærpes.
- DI foreslår, at det gøres tydeligere i DR’s public service-kontrakt, at DR har en særlig rolle på det danske mediemarked, som vækstmotor i branchen og en forpligtelse til at gå forrest og afprøve nye digitale løsninger, formater og nye talenter i tæt samarbejde med de private aktører.
- DI foreslår ligeledes, at DR fortsat skal formidle public service tv-arkivet hos DR - den fælles kulturarv - ud til alle danskere. Det er en opgave, som kun ganske få centrale aktører i medielandskabet reelt vil kunne løfte. DR er en af disse. DR bør derfor i public service-kontrakten være forpligtet til at udvikle, stille til rådighed og markedsføre formidlingen gennem egne kanaler, så det sikres, at borgerne bliver opmærksomme på denne kulturarv.
- DI anerkender DR’s indsats for at styrke interessen for teknologi og programmering hos grundskolebørn gennem Ultra:bit-projektet.
- DI foreslår, at det skrives ind i DR’s public service-kontrakt, at DR skal videreføre sit engagement i denne indsats samt, at DR yderligere får en forpligtelse til at styrke børn og unges digitale dannelse, så de bedre kan begå sig i den digitale verden.

3. Regulering af tech-platforme

DI støtter at der sikres bedre og klarere rammer for de vilkår som de store tech-virksomheder og sociale medier opererer under. På mange måder har nye forretningsmodeller udfordret reguleringen på en lang række områder og skabt problemer for dansk erhvervsliv, forbrugerne og børn og unge. Samtidig er det

vigtigt at fastholde den innovation som de store platforme også kommer med og som positivt har givet nye markedsmuligheder til glæde for erhvervsliv og forbrugere.

Generelt foretrækker DI, at regulering af disse globale virksomheder som minimum sker på EU-niveau, og at eventuelle danske forslag til regulering ses i sammenhæng med de europæiske forslag, der er under udarbejdelse.

DI mener herudover, at der via den seneste ændring af ophavsretslovgivningen er skabt en fornuftig balance mellem beskyttelsen af rettighedshaverne og mulighederne for at håndhæve beskyttelsen på den ene side og muligheden for digital forretningsudvikling på den anden.

- DI støtter, at rammerne for tech-plattformenes virke reguleres på samme måde i hele EU.
- DI støtter, at man også indfører regler, der skal reducere ulovligt indhold, og – hvis man kan gøre det helt klart – også uønsket indhold på tech-plattformene.
- DI støtter regeringens forslag om, at der nedsættes et ekspertudvalg, der skal se på reguleringen af tech-plattformenes roller og ansvar.

4. Fair 0-moms på digitale udgivelser

I forbindelse med Mediaaftalen for 2019-2023 blev det aftalt, at mediestøtteordningen skulle omlægges for at gøre den mere tidssvarende. Dette resulterede i en udvidelse af nulmomsen til også at omfatte elektronisk leverede aviser. Ændringen medførte dermed umiddelbart en udvidelse af den forskelsbehandling mellem de medier, der er omfattet hhv. ikke-omfattet af nulmomsen. Som konsekvens af udvidelsen gælder forskelsbehandlingen nu ikke blot trykte udgivelser, men også digitale udgivelser inden for f.eks. livsstil, kultur og podcast. Disse vil således være omfattet af 0-moms, når de leveres af en avis eller et andet nyhedsmedie anerkendt som en elektronisk avis, mens de vil være pålagt moms, såfremt de leveres af andre udgivere.

Der er dermed opstået en fuldstændig uholdbar situation, hvor nogle aktører af historiske grunde kan tilbyde digitale platforme med livsstil, kultur og podcast uden moms, mens andre lignende og identiske digitale tjenester er belagt med fuld moms.

Denne forskelsbehandling bør ophøre således, at der skabes fair konkurrencevilkår på mediemarkedet. Ifølge Skatteministeriet er det imidlertid ikke muligt at lave en generel udvidelse af den danske 0-momsordning til at omfatte magasiner, således som det f.eks. er tilfældet i Norge, på grund af reglerne i momsdirektivet. Dette skyldes, at 0-momsordningerne er såkaldte standstill bestemmelser, hvor landene ved deres indtræden i EF/EU

har fået tilladelse til at bibeholde deres eksisterende særlige ordninger (0-moms), men ikke tilladelse til at udvide dem.

Her er det imidlertid værd at bemærke, at mens digitale aviser stadig skal opfylde samme indholdsmæssige krav som trykte aviser, så stilles der (i sagens natur) ikke for elektroniske aviser krav om deres fysiske fremtoning, ligesom det ikke er et krav, at en elektronisk avis skal modsvares af en trykt avis.

I bedste fald kan forskelsbehandlingen derfor bringes til ophør ved, at elektroniske magasiner, der indholdsmæssigt lever op til betingelserne for 0-momsordningen, kan opnå bekræftelse på, at de er omfattet af 0-momsordningen, uagtet at deres fysiske version ikke opfylder de krav ordningen sætter til fysiske udgivelser. DI vil sammen med relevante medlemmer søge at opnå en sådan bekræftelse.

Skulle en sådan bekræftelse mod forventning ikke blive opnået må Folketinget gribe ind og bringe den uholdbare situation til ophør. Givet at dette ikke kan ske ved at udvide 0-momsordningen (jf. Skatteministeriet) må dette nødvendigvis ske ved helt at afskaffe 0-momsordningen og på den måde stille konkurrerende udgivelser lige (og samtidig afskaffe lønsumsafgiften på aviser). Det medfølgende momsprovenu bør i så tilfælde øremærkes en public service pulje, hvorfra udgivelser (trykte og digitale) kan søge om public service støtte, baseret på deres indhold.

- DI foreslår, at det søges bekræftet, at elektroniske magasiner, der indholdsmæssigt lever op til 0-momsordningens kriterier, er omfattet af 0-momsordningen på lige fod med elektroniske versioner af trykte aviser. I fald dette ikke lykkes, foreslår DI at 0-momsordningen for aviser afskaffes til fordel for en public service pulje, hvorfra både aviser og magasiner (både trykte og elektroniske) kan søge støtte baseret på deres indhold.

5. Vilkår for producentmiljøet i Danmark

Producentmiljøet i Danmark er under voldsomt pres. Der er akut mangel på kvalificeret arbejdskraft, og det vanskeliggør branchens muligheder for at agere på det momentum, som dansk film og tv-fiktion oplever i disse år.

- DI foreslår derfor, at mulighederne for efteruddannelse udvides og udbygges. Fødekæden af talenter skal etableres og formaliseres, enten i form af målrettet erhvervsuddannelse eller som en form for incubator, der kan skabe en platform for rekruttering og udvikling af nye talenter inden for branchen (f.eks. scenografer og produktionsledere) med fokus på funktioner og kompetencer, der driver produktionen.